

Vysoký príjem tukov = rakovina?

MUDr. Tomáš Šálek

Národný onkologický ústav, Bratislava

Via pract., 2018;15(1):53

Podľa štúdie publikovanej v JAMA Oncology Association of dietary patterns with risk of colorectal cancer subtypes classified by *Fusobacterium nucleatum* in tumor tissue vysokotuková diéta s nízkym obsahom vlákniny zvyšuje pravdepodobnosť vývoja kolorektálneho karcinómu – pozitívneho na *Fusobacterium nucleatum*.

Predchádzajúce výskumy ukázali, že hladiny množstva baktérií *F. nucleatum* sa zvyšujú, ak jednotlivci prechádzajú z diéty s nízkym obsahom tukov a vysokým obsahom vlákniny na stravu s vysokým obsahom tukov a nízkym obsahom vlákniny, ktorá sa zvyčajne vyznačuje vysokým príjmom červeného a rôznymi spôsobmi upravovaného mäsa. Vysoká hladina *F. nucleatum* je tiež markerom pre horšie celkové prežívanie. V tejto prospektívnej štúdii výskumníci zhodnotili údaje od 137 217 zdravotníckych pracovníkov, medzi ktorými bolo 1 019 prípadov rakoviny hrubého čreva. Z 1 019 prípadov 125 bolo *F. nucleatum*-pozitívnych a 894 bolo *F. nucleatum*-negatívnych. „Šetrná“ strava z nízkotučných potravín s vysokým obsahom vlákniny znížila riziko vzniku *F. nucleatum*-pozitívneho, ale nie negatívneho kolorektálneho karcinómu. Výskumníci však konštatovali, že ľudia so striednejším stravovaním pravdepodobne aj menej fajčia a že je vyššia pravdepodobnosť, že budú fyzicky aktívni. Autori dospeli k záveru, že nezdravá diéta zvyšuje riziko kolorektálneho karcinómu s pozitívnym *F. nucleatum*, ale nie kolorektálneho karcinómu bez vzťahu s touto baktériou. Na bližšie objasnenie vzťahov medzi stravou, baktériami a karcinogénou alebo stravou a karcinogénou sú však potrebné ďalšie štúdie, lebo napríklad pri karcinóme prsníka sa podľa aktualizovaných zistení prezentovaných na sympóziu o karcinóme prsníka v San Antoniu

(Texas, USA) ukázalo, že zásahy v dietetickom tuku u zdravých postmenopauzálnych žien neznižujú riziko úmrtia na rakovinu prsníka, avšak u žien, ktoré prežili toto ochorenie, môže diétna intervencia znížiť riziko smrti. V porovnaní s kontrolnou skupinou na bežnej strave mali ženy, ktoré boli randomizované na diétny systém s nízkym obsahom tuku, nevýrazne znížené riziko úmrtia na rakovinu prsníka, ale významné zníženie rizika smrti po prekonaní rakoviny prsníka. Ukazuje sa, že v jednotlivých krajinách sveta miera úmrtia na rakovinu prsníka podľa veku lineárne koreluje s celkovým príjmom tuku v potravinách. Štúdia Iniciatívy žien Diétna modifikácie v primárnej prevencii rakoviny prsníka (Dietary Modification primary breast cancer prevention) (Clinical Trials.gov Identifier: NCT00000611) randomizovala 48 835 postmenopauzálnych žien vo veku 50 až 79 rokov, bez predchádzajúcej anamnézy rakoviny prsníka, s normálnymi mamografiami do skupiny, ktorá podstúpila diétnu intervenciu (19 541 žien) alebo do kontrolnej/porovnávej skupiny (29 294). Diétna intervencia znamenala zníženie príjmu tuku na 20 % kalórií z tuku, zvýšila príjem ovocia a zeleniny na 5 dávok denne a zvýšila cereálie na 6 dávok denne. Strata hmotnosti však nebola cieľom štúdie. V priebehu prvého roka sa členovia intervenčných skupín zúčastnili 18 skupinových stretnutí a potom štvrtročných udržiavacích stretnutí. Základné charakteristiky medzi oboma študijnými skupinami boli dobre vyvážené. Celkovo percento kalórií z tuku v potravinách kleslo o 13,9 % v roku 1 a 8,2 % na piaty rok. Od štvrtého roka sa krivky výskytu rakoviny prsníka medzi členmi kontrolnej a dieteticko-intervenčnej skupiny začali oddeľovať. Počas mediánu 8,5 roka diétneho zásahu však nedosiahli rozdiely

vo výskyte rakoviny prsníka štatistickú významnosť. V skupinách bolo zaznamenaných 53 a 27 úmrtí na rakovinu prsníka (pomer rizika [HR], 0,77; 95 % CI: 0,48 – 1,22). Zatiaľ čo úmrtia na rakovinu prsníka neboli signifikantne spojené s diétnou intervenciou, úmrtia po rakovine prsníka pri 8,5-ročnom sledovaní boli v štatisticky signifikantnom vzťahu (HR 0,65, 95 % CI: 0,45 – 0,94, P = 0,02). Pri 16-ročnom sledovaní boli úmrtia po rakovine prsníka stále nižšie ako v kontrolnej skupine (234 úmrtí verus 443, HR, 0,82, 95 % CI: 0,70 – 0,96, P = 0,01). Analýza podskupín pre úmrtia po rakovine prsníka ukázala, že účinok diétny intervencie bol silnejší u žien s východiskovým obvodom pásu 88 cm alebo väčším a s vyššou východiskovou úrovňou príjmu tuku v potravinách. Na základe získaných výsledkov sa zdá, že budúce štúdie intervencií v životnom štýle smerom k rakovine by mohli byť postavené na stravovaní s nízkym obsahom tukov.

Záverom možno konštatovať, že výsledky oboch uvedených štúdií len podčiarkujú negatívny vplyv zvýšeného príjmu tukov a obezity na vznik onkologického ochorenia.

Literatúra

1. Mehta RJ, Nishihara R, Cao Y, et al. Association of dietary patterns with risk of colorectal cancer subtypes classified by *Fusobacterium nucleatum* in tumor tissue. JAMA Oncol. 2017 Jan 26. doi: 10.1001/jamaoncol.2016.6374 [Epub ahead of print].
2. Chlebowski RT, Aragaki AK, Thomson CA, et al. Low-fat dietary pattern and breast cancer overall survival in the women's health initiative dietary modification randomized controlled trial. Paper presented at: 39th San Antonio Breast Cancer Symposium; Dec 2016; San Antonio, TX.

MUDr. Tomáš Šálek

Národný onkologický ústav
Klenová 1, 831 01 Bratislava
tomas.salek@nou.sk

